



Əbülfət MƏDƏTOĞLU  
madatoglu@mail.ru

# ALLAHIN SÖZ HAQQI

## İçimizdə kim var?

**Payız özünü hiss etdirir. Necə deyirlər, vaxt, vədə bizim istəyimizdən asılı olmadan döyür qapını. Bu, bir təbii prosesdir. Amma təbii prosesin içərisində bəzən elə məqamlar, olaylar görüntülənir ki, susub baxmaqdan başqa yol qalmır. Tutaq ki, yayılan bilgilərdə paytaxtın qış hazırlığı xüsusi vurğulanır. Amma bu paytaxtda yaşayanlar bu bilgiləri demək olar ki, həmişə eşidiblər və həmişə də Bakıya birçə ovuc qar yağanda hazırlığın görüntü olduğu ortaya çıxır. Mən bunu anormalıq, qeyri-ciddilik hesab etmirəm. Düşünürəm ki, bu, bizim qanımıza hopmuş bir vərdişdi. Yəni biz bir millət olaraq çölümüzü bəzəməyə meyilliyik. Hətta evimizə qonaq gələndə tələm-tələsik evə, həyət-bacaya əl gəzdiririk, zibili bir küncə toplayıb üstünü örtürük ki sonra atırıq. Bax, qış hazırlığımız da həmişə belə olub. Amma... və yenə amma...**

Bəli, söhbətim nə qışdan, nə də ona olan hazırlıqdan deyil. Söhbətimin məgzi bir insan, bir Allah bəndəsi olaraq günümün, ömrümün gerçəkliklərini müəyyən mənada bir araya gətirmək, necə deyirlər, iç dünyamı bölüşüb bir az yüngülləşmək, bir az həmfikir tapıb həmdərd olmaq. Əslində bu, həmdərdlik yox, həmdərdlik. İndi görək necə alınacaqdı. Ona görə də tam səmimi şəkildə günümün içindən, onun ən ümdə nüanslarından başlamaq istəyirəm. Tutaq ki, Azərbaycan mediasında, eləcə də jurnalistika deyilən məkanda hamının tanıdığı, hamı üçün göz önünə də olan Qulu Məhərrəmli ilə dostum Azad Müzəffərlinin şəhidliyi və dəstəyi olan görüşümdə mən sözün ucalığına, qələmin mahiyyətinə təkrar-təkrar baş əydim. Yenidən anladım ki, sözdən, qələmdən kəsərli, sərrast və əbədi olan heç nə yoxdu. Təəssüf ki, bu sərrastlıq, əbədlilik indi özünün erroziya dövrünü yaşayır. Özü də düşünülmüş şəkildə. Çünki söz, qələm ən ucuz bir əşyaya, bir materiyaya çevrilib və hamı da çevirir onu hara gəldi. Bu, həqiqətən ürək ağrısından qaynaqlanırdı. Ona görə həmin məqamı mütləq şəkildə söyləndiyi daşları qorumaq lazımdı. O daşlar da bu gün təcridat-dırnağa sözlə qələmlə yaşayan və yaşadığını da sözün, qələmin mübarək adı kimi qoruyan insanlardı. Biz, eləcə də mən bir-bir, barmaqla göstərməklə adlar saya bilərəm. Bunu etmərəm. Çünki sözün halal xidmətçiləri, yaşadanları onsuz da ələyin üzündə qalıb. Onlar gec-tez öz mərtəbələrində olduqlarını bütün cəmiyyətə sübut edəcəklər, özü də həssas-küsyüz. Və bəlkə də cəmiyyət özü onlara tərəf istiqamət götürüb yön tutacaqdı. Bu qaçılmaz həqiqəti mən görüb şahidlik etməsəm də, siz mütləq görüb şahidlik edəcəksiz. Və...

Bəli, yaşadığım günlərin, anların içərisində ən çox təsirinə məruz qaldığım baş verənlərin, yeni qarşılaşdıqlarımın göründüyü realıq donudu. Hadisənin mahiyyətinə, faktın içərisinə daxil olanda görürəm ki, hay-küylə, top-tüfənglə qasırğa kimi gələn və yaxud olan sən demə,

adi bir tozanaqdı, adamın gözüne kül üfurməkdi. Bu tozanağın, bu üfürülən kü-lün özü isə hansısa bir harının, nadanın, əxlaqdan kasadın diqtəsi, sifarişi və yaxud da şeytan barmağının oyunudu. Təəssüf ki, bu dediyim xislətə maliklər azalmaqdandır çoxalır. Həmin çoxluq da hələki imtiyaz və ixtiyar sahibidi...

Mən münəcimlik etmək, özümü ağıllı göstərmək fikrindən çox-çox uzağam. Sadəcə, hər bir normal vətəndaş kimi anladığım budur ki, əndazələr, normalar gözəlməlidir. Ən azından insanlıq xatirinə, insanlıq naminə. Belə olan halda duyğularla baş-başa qalmaq, özünü ümitsizliyin kəndirindən asmaq istəyimi mən də bir daş kimi fırladıb dünyanın sonuna ataram. Neyləyirəm ki, mən o daşı fırlada bilmərəm. Əvəzində məni fırladırlar. Onda öz-özümə təsəlli üçün pıçıldaıram:

*İçimdə göy tutulub  
Yağmağa gücüm çatmır...  
Saymışam, on olmağa -  
Yeddim var, üçüm çatmır...*

*Tanrı unudub məni  
Adım qələmdən düşüb...  
Dərd elə udub məni -  
Yüküm şələmdəm düşüb...*

*Heyrətə yer qalmayıb  
Əyilib baş daşları...  
Heç kim təəccüb saymayır -  
Bu çatılan qaşları!..*

*İçimdə çatılan göy  
İçimdəki buluddu...  
Göyə açılan əllər -  
Sadəcə son umuddu!..*

\*\*\*

Hə, mən son ümidin nə olduğunu hələ orta məktəb illərində oxuduğum Cek Londonun "Son yarpaq" hekayəsindən anlamağa başlamışam. Sonra həyat məni bərkə-boşa salıb itirdiklərim, qazandıqlarım, yanından ötür gedənlər, məni görmək istəməyənlər... və s. bütün bunlar damlalar kimi yığılıb, toplanıb həmin o son ümidi bütövləşdirib. Bütövləşən son ümid də məni yaşamağa, yazmağa həvələndirir. İndi də həmin o son ümidin dizinin dibində oturub düşüncələrimi ifadə etməyə, yazıya çevirməyə çalışıram. Mahiyyətə mənə daha doğma, daha zəruri olan məqamlar, düşüncələr, hətta günün, yerin bir hissəsi ola bilsin ki, sizlərə heç nə deməsin, verməsin, əhəmiyyətli olmasın. Lakin mənim özümə, iç dünyama qollarımı açıb qəbul etdiyim mahiyyətə özümün küleşdirdiyim məhz o ümidin cizgiləridi. Həm də son ümidin cizgiləridir. Bu, hardasa Allahım-la qurduğum xəyali təmasın, etdiyim xəyali söhbətlərin içindəki cücərtiləridi. Və mən o cücərtiləri daha çox sənə nəfəsinlə, sənənin adınla sənə xatir göyərdirəm, yaşadıram. Bilirəm ki, Allahım və sən hər zaman bu göyəren son ümidin qalmasında, yaşamasında mənə dəstəksiniz, mənimlə birlikdəsiniz. Mən də si-

zin dəstəyinizdən, yanımda, canımda olmağınızdan yararlanıb özümü əyləməyə, sınımağa qoymuram. Elə bilirəm ki, bu etdiyim ən dürüst hərəkətlərdən biri, atdığım ən doğru addımlardan biridi.

Hardasa əlimi uzadıb toxunacağım, gözələrimi zilləyib bütönlüyünü seyr edəcəyim o son ümidin zirvəsində, tacında olan nəfəs də, gözəllik də İlahi pıçıltı və rəngarənglik də mənə ruh təsiri bağışlayır. Elə bilirəm ki, o, ilğim deyil, ruhdu. Məndən mənə yol gəlir. Məndən sənə və Allahıma yol gedir. Sanki dizimi yerə atıb, əllərimi açıb təmənnasında olduğum o ruhu Allahım mənə transfer edibdi. Həmin ruh da mənim içimdə söz ocağını yandırır və hər gün də o ocağa bir köşöv atır - işığını da, istisini də canımda hiss etdiyim köşöv. İnanıram ki, bu dediklərim Allahıma və sənə də xoş olacaq. Çünki bunları mən deməsəm də siz görür və duyursunuz. Belə olan halda mən o ruhun pıçıltısını da aşkara çıxarmaq istəyirəm. Və yazıram ki:

*Demə heç kimə heç nə  
Soruşan olsa məni...  
Kipriklərin süzəcək -  
Gözlərin dolsa məni!*

*Tapacaq baxan kimi  
Üzündə donan qəmdən...  
Məndə olan idimi -  
Kipriyindəki nəmdən...*

*Oxuyacaq saçının  
Üstündəki nəfəsdən...  
Duyacaq boylanıram  
Sinəndəki qəfəsdən...*

*... Ruh transferin seçdim ki,  
Qalmadı başqa yolum...  
Varlığına köçdüm ki -  
Sevgimlə birgə olum!..*

\*\*\*

Bu gün ovqatımın qəhrəmanını, ovqatımın balı, şəkəri, müsbət naxışları özümə də, ailəmə də Tanrının sevinc etəsi sayıla bilər. Çünki nəvələrim, baba ömrümün çiçəkləri məni də, elə hamımızı da sevindirib. Nigarım Avropa liseyinin şagirdidi, Aysun Kaspi liseyinin hazırlıq kursunun müdavimi... Hələ üstəlik, bu həftənin bazar günü Aysunun həm də yeni yaşının işığına yığılacağıq. Bilirəm ki, indidən şam sifarişi verib. Onu yandırmaq üçün hətta öz-özünə məşq də edir. Bütün bu sevincli anları mən hər kəsə diləməklə bir məqama toxunmaq istəyirəm. İnsan, yəni Allahın yaratdığı bəndə öz taleyini özü seçmir. Bu sahədə o, gücsüzdü. Nə qədər malı-mülkü olsa da, ağılı başından daşsa da, yolu istiqamətləndirən, tale, bəxt yazısını yazan uca varlıqdı. Lakin Allah bəndələrinə, o cümlədən mənə və hər birimizə də düşünmək, ağıllı addımlar atmaq, savab işlər görmək, külli halında insan olmaq, insanlığa xidmət etmək imkanı yaradıb. Deməli, insan olan ona verilmiş bu fürsətdən kimlərəsə tələ qurmaq, quyu qazmaq, badalaq gəlmək üçün yox, ən azından bir şitil əkmək, bir ağacı suvarıb bir

yıxılanın qolundan tutmaq savabında bulunmalıdır. İnanın ki, bu dediyimi hər birimiz insanlıq naminə etsək, onda ağrı-acıya da, lap elə indi at oynadan virusa da qalib gələ bilərik. Təəssüf ki, yenə də təəssüf ki, biz say baxımından hamımız adamiq, hamımız insan deyilik. Nə isə...

Görünən odur ki, bu həyatda fəslindən, zamanından, hətta yerindən asılı olmayaraq, siz də, mən də bir ömür yaşayırıq. Hərəməz də özümü, imkanımıza, ən vacibi isə əxlaqımıza görə şərtləndiririk bu ömrü. Adətən deyirlər ki, ömür bitir, yol bitmir. Bax, bu mənada bitən, bitməkdə olan və bitəcək ömürləri göz önünə gətirmək mənə pis olmaz. Ən azından baxıb, görüb götürmək, anlamaq mümkün olar, özü də təmənnəsiz. Mən bu fikrimə istinad edərək özüm-özümə, yeni iç dünyama üz tuturam. Və ordaki Allahımla, sənənlə etdiyim söhbətdən gəldiyim nəticə, verdiyim qərar budur ki, mən öz ömür payımda bir qarışqanın yülkü qədər yaxşılıqımı, savabımı edə bilməşəmsə, deməli, ruhumu bir salavat düşəcək. Və deməli, həm də bir nəfərin yadında qalacam. Elə o bir nəfərin xatirinə mən yazdığım bu şeiri yenidən kağıza köçürürəm. İstəyirəm ki, siz də biləsiniz və uyğun saysanız düşünsünüz:

*Kirəkeşəm bir ömrə  
Axşamı, səhəri ilə...  
Çevirdim odu kömürə -  
Sevinci, qəhəri ilə...*

*Bükmədim, bükmədim  
Şaxta, sazaq hopdu cana...  
Heç kölgəyə də çəkmədim -  
Qaldı elə yana-yana...*

*Daş daşdım, qum ələdim  
Gah atdım qələm ağzına...  
Ona özümü şəllədim -  
Baxan yoxdu kağızına...*

*Altmışdan aşırıb məni  
Yaxasın tutub durmuşam...  
İllərdi saçımın dəni -  
Daraq ilə qurutmuşam...*

*Kirəkeşəm bir ömrə  
Kirə haqqım bitir daha...  
Daralır gəzdiyim çevrə -  
Söz haqqım qalır Allaha!..*

Bəli, yazımın ilk cümləsində xatırlatdım ki, payızın nəfəsi duyulur. Bu fikrə yazımın sonunda da qayıdıram. Çünki ömrün də paızı duyulmaqdadır. Elə bu dörd misradan dediyim ömrün payızı fikrinə yaqın ki, əhəmiyyət verəcəksiniz. Mən demişəm ki:

*Elə yorulmuşam ki  
Dərd halıma mat qalıb...  
Ürəyimdə say-seçmə -  
Külək keçən çat qalıb!..*

... Hə, bu yazını hara, necə istəsəniz yoza bilərsiniz. Heç kimin yozumuna etirazım olmayacaq. Bircə ricam var:  
- Bu dünyada içində olan mələyə xidmət edin, şeytana yox!

